

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Соціально-філософський аналіз сучасного українського суспільства свідчить про наявність у ньому різноманітних складних процесів матеріального й духовного характеру. Незважаючи на певні успіхи у сфері матеріального виробництва (економічні, фінансові тощо), усе більш зрозумілим стає, що боротьба за Україну як незалежну державу не закінчилася, а продовжується й за певними ознаками навіть посилюється, особливо в духовній сфері життєдіяльності суспільства. Успіх у цьому процесі суттєво залежить від духовної єдності українського суспільства, яку переважно визначає стан сучасної освіти.

Актуальність проблем духовності, релігії, національних відносин та освіти в українському суспільстві на сучасному етапі його розвитку зумовила значний інтерес до цієї проблематики з боку українських філософів, політологів, освітян, науковців, теологів. Цим питанням присвячено низку публікацій, наукових розробок, пропозицій і рекомендацій таких відомих українських філософів, як В. П. Андрущенко. М. І. Михальченко, І. Ф. Надольний, В. С. Лутай, О. М. Колодний. Т. А. Хорольська та ін. У працях цих дослідників відзначено посилення ролі духовності в сучасному українському суспільстві, проаналізовано актуальні проблеми в цьому процесі, встановлено шляхи духовного розвитку особистості й соціальні механізми цього процесу.

Духовна культура – складник культури, що охоплює мистецтво й філософію. Концепцію духовної культури підтримують насамперед діячі мистецтва та значна частина філософів, що наполягають на особливій ролі мистецтва й філософії.

Духовна культура українців склалася під впливом двох головних чинників – основних занять населення – ремесел і релігійних вірувань. Українська духовна культура багато втратила від того, що українську мову, культову обрядовість було вилучено з літургійного життя, із пропові-

дництва, молитов. Це сформувало ставлення до української духовної культури як до неповноцінної, другорядної, неугодної Богові. Унаслідок цього український етнос жив у стані духовної невагомості, у неповноцінному національному просторі. Девальвація української духовної культури, рідного слова не лише в релігійно-церковному житті, духовному світі вірянина, а й у суспільній сфері взагалі призвела до девальвації людських душ, втрати віри в рідну святість, рідну вартість.

Найбільш загальний аналіз проблем духовної культури сучасної України свідчить, що вже наявні помітні зрушення в усіх галузях духовного життя, формуються нові поняття й уявлення про цінності людського життя, загальнолюдські категорії і принципи. Проте все частіше постає питання: уже 21 рік, як проголошено незалежність України і з'явилися можливості для вільної творчості, вільної думки і слова, а нових сучасних видатних творів літератури, мистецтва, архітектури, техніки, які б відбивали справжній дух українського народу, його ментальність, його велич, на жаль, немає або недостатньо. У чому річ? Коли вони будуть?

За сотні й тисячі років існування українського етносу та української нації народ створив велику й оригінальну культуру, зберіг її критичну масу і доніс до наших днів. Однак ще й досі з різних причин сутність та історія культури українського народу, його духовного життя вивчені не в повному обсязі. Ми сьогодні не можемо дати обґрунтовану відповідь на цілу низку питань походження українського етносу та його культури, впливу різноманітних чинників на українську культуру, історичної зміни типів національної культури, перспектив її подальшого розвитку, як і духовного буття українського народу загалом.

Дубовенко Н.
ХНУ ім. В. Н. Каразіна

КУЛЬТУРА ВИЗУАЛЬНОГО ОБРАЗА В УКРАЇНІ: ФОТОГРАФІИ ТЕЛА

В прошлом году скандальная выставка «Украинское тело» неоднократно то открывалась, то снова закрывалась, не понятая влиятельными